

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з корейської філології

на тему:

**ОНОМАТОПЕЇЧНА ЛЕКСИКА СУЧАСНИХ КОРЕЙСЬКОЇ І УКРАЇНСЬКОЇ
МОВ: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ**

Студентки групи Кор23-21

факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти

Освітньої програми: корейська мова і література
та переклад, західноєвропейська мова включно

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.066 Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – корейська

Габрилевич Анастасії Іванівни

Науковий керівник: доц. **Пророченко Наталія
Олександрівна**

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОНОМАТОПЕЇЧНА ЛЕКСИКА ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	6
1. 1. Визначення та роль ономатопеї у мовознавстві	6
1.2. Становлення ономатопеї як частини лексичної складової мови. 7	
1.3. Особливості ономатопеї української та корейської мов.	13
Висновки до Розділу 1	16
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ОНОМАТОПЕЇЧНОЇ ЛЕКСИКИ З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСТКУ	18
2.1. Методи перекладу ономатопеї з корейської на українську мову	18
2.2. Особливості перекладу іменників, прикметників та дієслів та його методів.	26
Висновки до Розділу 2	28
ВИСНОВКИ	30
초록	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33

ВСТУП

Мова є невід'ємною частиною нашого життя. Люди щодня послуговуються мовою як для комунікації між собою так і задля вираження власних думок, почуттів, здогадок, надій, мрій та побоювань. Основна мета існування мови - передача та зберігання інформації. Хоч сама мова, якою послуговуються люди, відрізняється згідно з географічним положенням та історичними подіями на тій чи іншій території, мовознавство визначило основні складові, що стосуються кожної мови: як мертвої, вимираючої, живої, так і для тієї, що тільки зароджується або буде створена штучно. Однією з цих основних складових є лексика. І саме у розділі лексикології ми й можемо зустріти поняття оноματοпеїчної лексики.

Попри те, що оноματοпея є важливою фігурою в обговоренні теорій походження мов, сучасні дослідження у сфері мовознавства рідко стосуються звуконаслідування та звукосимволізму. Тим не менш, поява літератури візуального сприйняття дала новий поштовх для звернення уваги на частку лексики оноματοпеїчного походження, адже звуки довколишнього середовища теж можна записувати графічними методами. А це, у свою чергу, підіймає тему адаптації у сфері перекладознавства. Тому що залежно від мови сплуквання відрізняються і лексика, утворена шляхом звуконаслідування, бо піддається впливу сприйняття світу носіями мови. Тому переклад такого виду літератури як комікси, манхва, маньхуа, манга, вебтуни, мальовиси тощо потребує достатніх знань стосовно оноματοпеї та звукосимволізму.

Актуальність даної курсової роботи полягає у тому, що актуальні дослідження оноματοпеїчної лексичної лексики рідко фігурують у контексті перекладознавства а особливо у роботах, що стосуються літератури візуального сприйняття та, частково, мультиплікації. Останнім часом продукти корейського ринку набувають усе більшої популярності серед української аудиторії, що й породжує попит на україномовні видання корейської манхви. А значну частину такої літератури складають графічні зображення звуків за допомогою властивостей звуконаслідування.

Метою роботи є особливості перекладу оноματοпеїчної лексики з корейської мови на українську у процесі роботи над літературою візуального сприйняття.

Досягнення мети передбачає собою розв'язання наступних **завдань**:

1. Проаналізувати поняття ономотопеї.
2. Проаналізувати становлення ономотопеїчної лексики як частини лексичної складової мови.
3. Проаналізувати положення ономотопеї у сучасній лексикології.
4. Визначити особливості ономотопеїчної лексики української мови.
5. Розглянути методи перекладу та адаптації ономотопеїчної лексики у процесі перекладу літератури візуального сприйняття.
6. Проаналізувати особливості та труднощі перекладу ономотопеїчної лексики з корейської мови на українську та навпаки.
7. Порівняти переклад іменників, прикметників та дієслів, що належать до ономотопеїчної складової мови.

Об'єктом досліджень є ономотопеїчна лексика української та корейської мов.

Предметом досліджень є методи перекладу та адаптації лексики звуконаслідувального походження.

Матеріалом цього дослідження слугують 52 мовних одиниць корейської мови, відібрані з онлайн словнику сучасної корейської мови 나무위키.

Методами дослідження є аналіз наявних проблем перекладу та адаптації ономотопеїчної лексики на основі наявних світових досліджень у сфері лексикології та перекладознавства. Також наведення конкретних прикладів із популярних корейських манхв, аналіз перекладу звуконаслідувальної лексики та пропозиції покращення роботи з лексичними одиницями ономотопеїчного походження. Особливо із застосуванням порівняльного аналізу, контекстуального аналізу, методу комунікативного перекладу тощо.

Практичним значенням даної курсової роботи є полягає у тому, що вона сприятиме покращенню навичок перекладу та міжкультурного розуміння для студентів. Може бути використано при подальших дослідженнях теми ономотопеїчної лексики. Викладанні, створенні наукових досліджень, лінгвістичних статей, здійснені перекладу літератури візуального сприйняття.

Наукова новизна даної курсової роботи полягає у поглибленому аналізі ономатопеїчної лексики, що дістане подальший розвиток дослідження питань звуконаслідувальної лексики у контексті корейської манхви та запропонування покращень у роботі з перекладом і адаптацією актуальної літератури.

Структура. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, анотації іноземною мовою та списку використаної літератури, який складає 12 джерел. **Загальний обсяг роботи** становить 34 сторінки.

РОЗДІЛ 1.

ОНОМАТОПЕЇЧНА ЛЕКСИКА ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Визначення та роль ономаіопеї у мові

Першим кроком нам слід розглянути саме поняття ономаіопеї та роль ономаіопеїчної лексики як частини лексичного складу будь-якої живої мови. За визначенням поняття “ономаіопеї” звернімося до Короткого тлумачного словника лінгвістичних термінів.

Ономаіопея - (грец. *onomatopoeia* - словотворчість) - звуконаслідування, а також словотворення через наслідування звуків живої та неживої природи. Напр.: *гав-гав, ку-ку, му-му* і *гавкати, кукувати, мукати* (Єрмоленко, Бибик, Тодор, 2001, ст. 115).

Згідно з визначенням, наведеним вище, розглянемо термін “звуконаслідування”:

Звуконаслідування - звук, імітація реальних явищ: намагання шляхом спеціального підбору та концентрації звуків мови — алітерацій чи асонансів — відтворити звуки, що існують у реальному навколишньому житті (Ганич, Олійник, 1985, ст. 360).

Отже, звуконаслідування є результатом використання мовцями таких явищ як:

Алітерація (від лат. *ad* - до, при і *littera* - літера) - повторення однакових приголосних звуків чи звукосполучень у віршованому рядку, строфі, у реченні. Використовується як стилістичний засіб піднесення виразності. Напр. : *Жухне жах на пожах, на тривожних рубежах*(І. Драч) (Єрмоленко, Бибик, Тодор, 2001, ст. 13).

Та **асонанс** (фр. *assonance*, від лат. *assono* - відгукуюсь) - стилістичний прийом звукопису, повторення однакових голосних у тексті. Напр. : *Давно, давно, ще в пору коліскову...* (Д. Луценко) (Єрмоленко, Бибик, Тодор, 2001, ст. 19).

Отже, алітерація і асонанс дають нам змогу графічно записати почуті звуки живої та неживої природи, що оточують нас. Таким чином, шляхом звуконаслідування ми отримуємо ономаіопеїчну лексику, яка може являти собою як іменники, дієслова, прикметники та прислівники, так і вигуки або запис звуків у графічній літературі(наприклад: звуки кроків або машин у манхві, манзі, маньхуа та інших представниках літератури візуального сприйняття). У творах художнього змісту

згаданих вище, запис звуків за допомогою лексичного явища ономапопеї є однією із найважливіших складових створення потрібної атмосфери для читача та передання змісту і сенсів, що автор або авторка закладають у свою роботу. Однак, варто зауважити, що подібне використання звуконаслідування є нероздільним із візуальними джерелами, що їх повсякчас супроводжують, адже графічний запис звуків не є самостійною частиною мови та втрачає свій сенс пока контекстом.

Оскільки ономапопея відображає звукову структуру дійсності, вона певною мірою емоційно забарвлює мовлення. Тому ономапопеїчна лексика більш притаманна для живої комунікації між мовцями та як прозових так і поетичних творів художньої літератури.

Основна роль ономапопеї як лінгвістичного явища у мові полягає у тому, що вона є незамінним інструментом для живого, виразного та емоційного опису подій, атмосфери та дій, підкріпленого найменшими деталями, що відіграють провідну роль у загальній картині зображуваного. До того ж, часто ономапопеїчна лексика є першим, що здатні вимовляти та запам'ятовувати діти до віку 1,5 років, адже повторення звуків довкілля за допомогою алітерації та асонансу є чи не єдиним доступним способом комунікації. Дорослі, у свою чергу, теж надають дітям інформацію про живу та неживу природу шляхом звуконаслідування. Наприклад, найпоширенішим методом запам'ятовування тварин є одночасна демонстрація малюкові зображення та промовляння відповідних звуків(гав-гав, няв-няв, му-му і т.п). Те ж саме стосується і комунікації між двома мовцями, що володіють різними мовами. Якою б не була культурна та мовна відмінність між двома іноземцями, взаємодія шляхом звуконаслідування дає змогу донести співрозмовнику сенс того, що потрібно мовцю. Отже, можемо дійти висновку, що ономапопеїчна лексика та звуконаслідування відіграє набагато важливішу роль у мові як інструменті комунікації ніж ми звикли думати.

1.2 Шлях виникнення ономапопеї та становлення як частини лексичної складової мови

1.2.1. Історичний контекст

Повертаючись до попередньо зазначеної інформації, ми вже дійшли висновку, що ономаіопея відіграє надважливу роль у формуванні мовлення дітей. Спираючись на цю інформацію, ми можемо припускати, що звуконаслідування, як спосіб комунікації, був сформований ще задовго до писемної мови, тобто графічного способу комунікації.

Задля того щоб детальніше розглянути звуки як перші прояви мови та мовлення, звернімося до кількох гіпотез походження і формування мови.

Перш за все, звернімо увагу на **звукнаслідувальну гіпотезу** походження мови. Дана теорія була вперше згадана Демокрітом Абдерським (460 р. до н.е. - ?; давньогрецький філософ-матеріаліст, засновник атомістичної гіпотези пояснення світу, що допускав вірогідність існування нескінченної кількості кількості неповторних світів і всесвітів) та Платоном (427 - 347 рр. до н.е.; давньогрецький мислитель, засновник філософської школи відомої як Академія Платона. Один з основоположників європейської філософії нарівні з Піфагором, Парменідом і Сократом.) а згодом, у ХІХ столітті, їй надав перевагу Вільям Уїтні (1827 - 1894 рр.; американський лінгвіст, філолог, лексикограф, редактор "Словника століття" (англ. *Century Dictionary*)). Перш за все, ономаіопеїчна теорія походження мови припускає, що як спосіб комунікації мова виникла унаслідок повторення людиною звуків природи. Наприклад: спів та крик птахів, комунікативні звуки тварин, шум води або ж вітру. Усе це провокувало людей сформувати перші слова на кшталт няв-няв, карп, туп, кря-кря і т.п, що, у свою чергу, призвело до створення похідної від них лексики, до прикладу: нявкати, нявчання, крапля, крапати, крапання, накрапання, тупіт, тупотіння, тупотіти, крякати, крякання і т.д. Нерідко ономаіопеїчна лексика майже ідентична за звучанням характерна для декількох мов одразу: зозуля по-чеськи звучить як кукачка, по-французьки - куку, по-іспанськи - куко, по-румунськи - кук, по-болгарськи - кукавіца, по-словацьки кукучка, по-польськи кукулка. Тим не менш, переважно у різних мовах ономаіопеїчна лексика має відмінне звучання. Як згадувалося раніше, дана гіпотеза була започаткована ще Демокрітом (460 до н.е. — ?)

і Платоном (427—347 р. до н.е.). У XIX ст. її підтримував Вільям Уїтні (1827—1894). Попри те що ономатопеїчна гіпотеза має досить логічне підґрунтя, її неможливо визнати і приблизно ймовірно оскільки, згідно з даною теорією виникнення мови, мова виникла раптово і випадково, наче без необхідності і не потребуючи суспільства як інструменту для виникнення. Серед усього лексичного запасу тієї чи іншої мови, ономатопеїчна лексика забирає на себе надзвичайно малу частку і у живих мовах, що активно розвиваються в умовах сучасного світу, таких слів у рази більше ніж у мертвих або напів мертвих мовах, що не мають достатнього розвитку. І, як було зазначено вище, вони часто мають зовсім різне звучання. До прикладу, візьмімо звуки, що видає качка. Носії української мови чутимуть і повторюватимуть це як “кря-кря”, англійці як квак-квак (quack "крякати"), французи як кан-кан (caques "крякати"), датчани як рап-рап (garre "крякати, гоготати"). У той час як основа та найбільш частовживана лексика, наприклад: дім, людина, природа, поле, дорога, вуха, небо, мама, сім'я і т. д., жодним чином не стосуються звуконаслідування і загалом ономатопеї. Тим паче, аби повторювати та регулярно наслідувати звуки оточуючого світу, необхідно мати надзвичайно гнучке мовлення та сам мовленнєвий апарат усім носіям мови а це потребує довготривалого та складного попереднього розвитку. На основі проаналізованої інформації та озвучених вище тез можемо дійти висновку, що у науковому просторі нам не слід сприймати звуконаслідувальну теорію виникнення мов як істину або хочаб приблизно серйозну гіпотезу. Тому можемо наслідувати приклад Фрідріха Макса Мюллера та жартівливо називати дану гіпотезу “теорією гав-гав” або будь-якими іншими звуками тварини, що вам будуть до душі.

Також пропоную розглянути і **звукосимволічну теорію походження мов**. Загалом ця гіпотеза є близькою до звконаслідувальної(ономатопеїчної) і частина вчених вважають їх фактично однаковими. Однак, попри дані висловлювання, лінгвісти слушно відокремлювали ці дві теорії походження мов, оскільки в основу звуконкслідувальної гіпотези покладено саме звукосимволізм а не звуконаслідування, що, безперечно, очевидно є зовсім іншим явищем. Звукосимволічна теорія походження мови припускає, що існує прямий зв'язок між звуками та почуттями і емоціями людини як носія і творця мови. Також прихильники цієї гіпотези

стверджують, що за допомогою звуків люди виражають свої враження та ставлення то оточуючого середовища. Навіть поважний давній мислитель Аврелій Августин (354—430; християнський теолог, філософ і церковний діяч, головний представник західної патристики, єпископ міста Гіппон Регій, родоначальник християнської філософії історії) стверджував, що слово теї "мед" звучить приємно та солодко, у той час як асег "гострий" — має різке, неприємне для сприйняття звучання. Цю гіпотезу походження мов згодом підтримали такі німецькі вчені як: Готфрід-Вільгельм Лейбніц(1646 - 1716; провідний німецький філософ, логік, математик, фізик, мовознавець і дипломат.), Вільгельм фон Гумбольдт(1767 - 1835; німецький лінгвіст, філософ, філолог, дипломат та державний діяч), Якоб Грім(1735 - 1868; німецький філолог, брат Вільгельма Гріма, представник гайдельберзьких романтиків, що вважали своїм обов'язком відродити науковий та громадський інтерес до фольклору), Гейман Шейнталь(1823 - 1899; німецький філософ, психолог та мовознавець). Також звернули увагу на цю теорію український мовознавець Олександр Потебня(1835 - 1899) видатний український мовознавець, філософ, фольклорист, етнограф, літературознавець, педагог, громадський діяч, доктор філософії, професор) та швейцарський мовознавець Шарль Баллі(1865 - 1947; швейцарський мовознавець, один з найвидатніших лінгвістів ХХ століття).

До того ж, Готфрід-Вільгельм Лейбніц дотримувався думки, що звук [l] передає своїм звучанням щось м'яке, приємне та акцентує увагу на швидкості: нім. *leben* "жити", *lieben* "любити", *Lauf* "біг", *Lowe* "лев", *Luchs* "рись". Окрім цього, згідно з особистими спостереженнями Вільгельма фон Гумбольдта, звукосполучення [li] виражає відчуття того що ніби щось ллється (наприклад *Lied* "пісня" та *Licht* "світло") а звук [w] має стійку асоціацію із чимось тривожним, невідомістю, безвістю, невизначеністю (наприклад *wehen* "віяти", *Wind* "вітер", *Wolke* "хмара", *Wunsch* "бажання", *When* "коли"). Обговорюючи те, що має стосунок до міри прояву звуко символізму безпосередньо у лексичному складі мов, Готфрід-Вільгельм Лейбніц стверджував, що поступово, з розвитком та еволюцією мов, вплив звуконаслідування на формування як лексики так і мов в цілому обмежується. Говорячи про критиків даної теорії походження мови, слід зазначити, що серед їхніх

контраргументів наведено приклади, де раніше згадані умовно “приємні” звуки використовують для передачі не завжди бажаних та приємних понять(наприклад: лай, балда, лють, лайка, дилда тощо). Попри це, дослідження проведені у 80-х роках ХХ століття схиляються до думки, що безпосередньо звуко символізм відіграв чималу роль у виникненні мови як інструменту комунікації і не тільки.

Для повної картини майбутніх досліджень нам слід наостанок розглянути і **вигуківу гіпотезу походження мови**, її також називають емоційною гіпотезою або гіпотезою довільних вигуків. Суть даної теорії походження мови полягає у тому, що споглядаючи та зіштовхуючись із предметами довколишнього середовища людина мимовільно вимовляла звуки, що згодом і утворили перші слова. Отже, ми можемо дійти висновку, що слово являє собою певною мірою відзеркалення душевного стану людини як мовця. До прикладу, уявімо ситуацію, де неймовірно спекотного та задушливого дня людина раптом знайшла прохолодний, живильний струмок та на радощах вигукнула просте “ах!”. Відповідно до вигуківу гіпотези походження мов, внаслідок цього вигуківу утворилися такі похідні слова як “ахало”, “ахати”, “ахкання” та “ахання”, Отже, таким чином і сформувалася мова як інструмент комунікації. Авторами цієї теорії походження мов вважають епікуреців Давньої Греції(IV—III ст. до н.е.; послідовники філософсько-етичного вчення і давньогрецької школи філософії, заснованої видатним Епікуром у Афінах), які вважали, що формування мови було зумовлене необхідністю людей виражати свій душевний стан за допомогою звуків. Згодом дану гіпотезу походження мов підтримав і Жан-Жак Руссо(1712 - 1778; женецький франко-швейцарський філософ-просвітник, письменник, композитор). Він стверджував, що “пристрасті зумовили перші звуки голосу” та що “мова перших людей не була мовою геометрів, як прийнято вважати за істину, а вона була мовою поетів”. Звісно ж, ми не можемо відмовитися від впливу та значення емоцій і почуттів у процесі розвитку мови, однак цілковито прийняти вигуківу теорію походження мови теж неможливо, оскільки головною рушійною силою для виникнення мови дана гіпотеза вбачає в індивідуальному душевному стані тієї чи іншої людини. Якщо повністю покладатися на цю гіпотезу, то виникнення та формування мови є абсолютно випадковим явищем(попри те, що є очевидним факт того, що жодна

дитина у світі не матиме змоги оволодіти мовою поки не опиниться серед мовців.). Вигуки, котрі несуть у собі значення почуттів, у різних мовах можуть звучати та вимовлятися абсолютно по-різному(укр. “То й що?” та англ. *Why?* “уай?”). До того ж, ототожнення мови лише з інструментом експресивності є абсурдним, оскільки мова має й інші, не менш важливі, функції (Кочерган М. П., 2005, ст. 39-41).

Найбільшою проблемою у дослідженні звуконаслідування як у ранні часи так і серед сучасного мовознавства є те, що явище звуконаслідування та оноματοпеїчну лексику розглядають переважно лише у контексті вищенаведених теорій походження мов. Розглядаючи тенденцію серед досліджень саме оноματοпеї, ми можемо побачити, що більшість робіт дотична до романської та германської мовних груп і, відповідно, розглядають звуконаслідування у відповідних мовах. У той час як мови азійського регіону лишаються поза увагою та, відповідним чином, малодослідженими з точки зору лінгвістики.

Розглядаючи загальне поняття оноματοпеї, слід зазначити, що серед вчених українського походження цю тему досліджували Сергій Єрмоленко та Іван Олійник.

Сергій Єрмоленко відзначився у дослідженні оноματοпеї завдяки розробці концепції під назвою “Мова як українознавство”, де не без допомоги звуконаслідування проаналізував роль української мови у зформуванні національно-мовної свідомості та самої історії української мови як такої. До того ж, Сергій Єрмоленко є одним із укладачів та редактором “Короткого тлумачного словника лінгвістичних термінів” виданого у 2001 році у Києві видавництвом “Либідь”.

Іван Олійник, у свою чергу, здійснив вагомий внесок у дослідження фразеології, словотвору та лексикології, невід’ємною частиною яких є оноματοпея як один зі способів формування лексики і частина її класифікації. Також Іван Олійник є одним із укладачів “Словника лінгвістичних термінів” виданого у 1985 році у Києві видавництвом “Вища шк”.

У сучасній лексикології оноματοпеїчна лексика займає хоч і малопомітне але надважливе місце, оскільки є одним із основних шляхів розуміння та дослідження взаємозв’язку між значенням у мові та відповідним звуком. Звуконаслідування розглядається та вивчається у ролі частини фоносемантики, у якій оноματοпея

виступає радше винятком із занального правила довільності знака. До того ж, серед сучасних досліджень ономатопеїчної лексики почали брати до уваги її роль у загальній мовній картині світу, почали аналізувати структурно-семантичні особливості даної лексики та структурували її класифікацію. Детальніше ці кроки у дослідженні лексики сформованої шляхом звуконаслідування ми розглянемо у наступному пункті (Пономаренко, 2012, ст. 77).

1.3. Особливості ономатопеї української мови.

Як і у більшості мов світу, в українській мові ономатопея може формувати як вигуки так і самостійні частини мови такі як іменники, прикметники, дієслова і т.д. Це є можливим завдяки мовній системі, що дозволяє звуконаслідуванню набувати називної функції а відповідно і займати місце повноцінного члена речення і у тому числі виражати визначені поняття. Однією з найважливіших характеристик лексики будь-якого походження є її класифікація, не оминуло це і ономатопеїчну лексичну складову мови. Згідно зі сталою, більш традиційною системою класифікації лексики утвореної шляхом звуконаслідування є чотири класи ознак, заснованих на семантичних ознаках:

1. Ономатопеїчна лексика, що напряду пов'язана із людиною та звуками, що супроводжують її дії (Наприклад “хнюп” - наслідування звуку хнюпання, “апчхи” - наслідування звуку чханя тощо);
2. Лексика утворенна шляхом наслідування звуків рослин та явищ неживої природи (наприклад “клац” - наслідування звуку клацання механізму або предмету, “шурх” - наслідування звуку шурхотіння як тканини так і, наприклад, листя дерев під дією вітру);
3. Ономатопеїчна лексика, що наслідує звуки комах, птахів і тварин(наприклад “тьох-тьох” - передає звук тьохкання що притаманний чималій кількості птахів, “гав-гав” - наслідує звук гавкання собак та споріднених тварин);
4. Лексика утворена шляхом наслідування звуків, котрі мають зв'язок із діями над предметами, на які впливає людина (наприклад “тиць-тиць” - наслідування звуку

тицяння по екрану телефону або сенсорній панелі управління деінде. “бринь” - імітація звуку бринчання, що є результатом гри на струнному інструменті, зазвичай - гітарі).

Серед усіх категорій найчисленнішою є перша, оскільки серед звуконаслідувань утворених від звуків людини більшу частину займають емоційні вигуки та невимушені звучання, утворювані мовними органами. Відповідно, можемо дійти висновку, що українській мові, як і більшості нині живих мов, притаманно вживати лексику ономатопеїчного походження задля вираження емоцій мовця та передачі атмосфери подій, особливо у художній літературі і, частково, мистецтві образотворчого характеру.

Отже, ономатопею пов’язану із людиною та її оточенням ми можемо умовно поділити на наступні підкатегорії:

1. Відображення сміху та емоцій, які ми можемо класифікувати як позитивні (наприклад “хі - хі - хі” - лекий, невимушений сміх, “га - га - га” - сміх, ближчий до реготу);
2. Графічний запис звуку свисту, який продукується людиною (наприклад “ф’ю” - звуконаслідування протяжного свисту а “фить” - короткого, дзвінкого);
3. Способи графічно записати та передати фізичний стан людини, що характеризується кашлем (наприклад “кахик - кахик” є звуконаслідуванням звичайного короткого кашлю а “ках-ках” більш глибокого та серйозного кашлю, що одразу сповіщає про тяжкий стан людини);
4. Відображення людських почуттів та емоці, особливо у момент їхнього надлишку (наприклад “Паф - паф!” як наслідування звуку вистрілу коли мовець емоційно пояснює що він бачив);
5. Наслідування звуків, що ілюструють контакт людини із живою природою (наприклад “Киш!” як спосіб когось прогнати звідкись або ж “Ціп - ціп - ціп!” як спосіб покликати свійських пташенят);
6. Відобрежанення звуків, утворених унаслідок дій людини із побутовими предметами (наприклад “Сьорб - сьорб!” коли людина п’є рідину із посуду або ж “Тук - тук!” коли стукає по чомцях або чимось);

7. Наслідування звукових ефектів, пов'язаних із діями людини (наприклад “Топ - топ!” зображення звуку кроків або ж “Хить - хить!” є графічним записом звуків хиття людини під час втрати рівноваги)
8. Ситуації коли людина імітує звуки птахів аби розповісти про них іншим або покликати до себе (наприклад “Цюк - цюк - цюк!” є графічним записом звуків коли дятел стукає по дереву дзьобом або ж “Ку - ку!” є імітацією співу зозулі);
9. Відображення звуків, що супроводжують життєдіяльність комах (наприклад “Дз - з - з - з” є найресповсюдженішим способом зобразити звук, який видають комахи крильцями під час польоту);
10. Способи графічно записати та передати мовцем звуки тварин (наприклад “Му - му!” передає звуки корів та биків або ж “У - у - у!” часто є відображенням виття вовків або ж тварин, що мають таку саму поведінку);
11. Наслідування звуків, пов'язаних із роботою зі знаряддями праці (у літературі часто присутні такі оноματοпечні вигуки як “Дзвяк!”, “Бух!”, “Дзень!”, “Трах - тах - тах!”, тощо);
12. Наслідування звуків, пов'язаних із доквіллям, його складовими та звуковими ефектами взаємодій людини із ним (наприклад “Шу - ші - ші!” є звуконаслідуванням погойдування сосен десь на фоні або ж “Гух - гух - гух!” що є способом відобразити звук коли сніг прогинається під ногами у морозну погоду) (Мішеніна, 2014).

Висновки до розділу 1

Підсумовуючи попередньо проведені дослідження та наведені тези, ми можемо зробити висновок, що хоч оноματοпея як предмет дослідження у сфері лінгвістики існує з самого початку розвитку даної наукової діяльності, досі не є достатньо висвітленим у сучасному мовознавстві як в Україні так і у світі. Звуконаслідування як мовне явище є однією із основних складових теорій походження мов та формування чималої частини лексики у будь-якій живій мові світу. Тому що де є звуки довкола, там є і потреба їх відтворювати як усним так і писемним методом.

Звуконаслідування є предметом дискусій серед гіпотез походження мов, аргументуючи його важливість розвитком мовлення у дітей та тісним зв'язком ономатопеїчної лексики із описом та взаємодіями з наколишнім середовищем. Це мотивувало лінгвістів по всьому світу досліджувати ономатопею як спосіб формування частини лексичного запасу мови упродовж усього розвитку мовознавства як сфери наукової діяльності. Особливу увагу до лексики, утвореної звуконаслідувальним шляхом, привернула популярність мультиплікації а згодом і створення літератури візуального сприйняття такої як комікси, вебтуни, манга, манхва, маньхва тощо. Адже в умовах ви користання мінімальної кількості тексту на фоні малюнків виникла потреба у графічному записі звуків. Це сприяло виникненню проблеми перекладу та адаптації ономатопеїчної лексики, тому що важливо зберегти атмосферу та зміст твору для аудиторії, на яку спрямований даний переклад. Відповідно, з появою подібної літератури, що потребує адартації до іншомовної аудиторії, виникла і нова хвиля зацікавленості у розгляді ономатопеїчної лексики як предмету наукового дослідження у сучасному мовознавстві. Оскільки залежно від мови рідної мови читача залежить і його сприйняття письмової передачі звуків довкілля.

Кількість звуконаслідувальної лексики стрімко зросла завдяки індустріальній революції а потім і винекненню й поширенню інтернету. Бо нові реалії вимагають і підлаштування мови до їхніх умов а частина лексичного складу, утворена ономатопеею, не є винятком у цій ситуації. Отже, з появою нових звуків у довкіллі формуються і нові лексичні одиниці серед таких самостійних частин мови як іменники, дієслова, прикметники, прислівники тощо. А вони, у свою чергу, вимагають і коректного перекладу з мови оригіналу задля збереження початкової семантики і відповідності контексту.

Розглянувши та праналізувавши запропоновану класифікацію ономатопеїчної лексики, ми можемо дійти висновку, категорії майже порівну розподілені між тією, що утворена шляхом наслідування звуків, пов'язаних із людиною та її діяльністю, і тією, що утворена внаслідок наслідування звуків живої та неживої природи без втручання людини. Попри це, та звуконаслідувальна лексика, що утворена задля

передачі звуків, утворених людиною і та, що описує дії людини, все ж кількісно переважає. Проте, у той же час та оноματοпеїчна лексика, що відображає звуки навеолишнього середовища вживається набагато частіше. Це зумовлено тим, що у графічних романах головною і майже єдиною задачею звуконаслідувальної лексики є створення потрібної атмосфери та детальне передання дій, що відбуваються згідно з контекстом. Оскільки від методів перекладу та способів адаптації оноματοпеїчної складової графічних романів та загалом літератури візуального сприйняття напряму залежить зміст перекладеного твору та його сприйняття іншомовною аудиторією, що не ознайомена з оригінальним твором. Тому, дослідження оноματοпеї як мовного явища та оноματοпеїчної лексики є далеко не останнім у списку нагальних питань у сучасному мовознавстві та перекладознавстві. Ми маємо накопичити достатню кількість відповідних досліджень аби зменшити кількість грубих помилок та невідповідностей у перекладах зазначених вище видів літератури та мультиплікації.

РОЗДІЛ 2.

ПРАКТИЧНИЙ ПЕРЕКЛАД ОНОМАТОПЕЇЧНОЇ ЛЕКСИКИ.

2.1. Методи перекладу ономапопеї з корейської на українську мову

Лексика утворена звуконаслідувальним методом, як і решта частин лексичної складової мови, має свої особливості і методи перекладу, котрі мають бути враховані під час роботи з відповідними матеріалами. До того ж, алгоритми дій, якими керуються перекладачі також залежать і від мети та контексту перекладу.

Серед методів перекладу ономапопеїчної лексики виділяють 6 основних:

1. Дослівний метод перекладу. Даний метод являє собою найефективніший спосіб передати звуки у випадку, коли вони мають однакові асоціації в обох мовах і спрацьовує за рахунок прямого перенесення ономапопеї з мови оригіналу на мову перекладу. Наприклад: корейське 멍멍 що є прямим записом гавкання собак, може бути напряму перекладено як “гав - гав” або “тяф - тяф”. Так само корейське 짹짹 що є звуконаслідуванням співів птахів, має сенс у перекладі як “тьох - тьох”, “цвірінь - цвірінь” тощо.

2. Семантичний метод перекладу. Представлений у цьому пункті метод перекладу застосовується у випадках коли валідніше буде обрати під час перекладу замість звукової форми передачу значення слова, використаного у мові оригіналу, не застосовуючи пряме звуконаслідування з мови якою здійснюється переклад. Цей алгоритм дій є особливо ефективним у випадках, коли звернення до дослівного перекладу не зможе повною мірою передати потрібне значення та сенс, закладений у мові оригіналу. Наприклад: корейське 야옹 야옹 що є звуконаслідуванням нявкання кота, може бути перекладеним як “нявкає”, “мнявкає” тощо. Або ж корейське 꺽꺽 꺽꺽 що являє собою опис звуків притаманних качкам, має місце у перекладі як дієслово недоконаного виду “крякає”.

3. Перекладо-адаптаційний метод. Даний метод перекладу закликає до застосування адаптації ономапопеїчної лексики згідно з контекстом та відповідно до

мовно-культурного контексту цільової аудиторії, на яку спрямований переклад того чи іншого матеріалу. Наприклад: корейське **똑 똑** що найчастіше вживається як звуконаслідування стуку у двері, може бути адаптованим до “тук - тук” або “грюк - грюк”. Також корейське **쟁그랑** котре є ономапоєю розбитого скла або предметів виготовлених з нього, має місце адаптації до українського “брязкіт” або ж “дзенькіт”.

4. Метод комунікативного перекладу. Зазначений у цьому пункті метод перекладу керується завданням провокування у цільової аудиторії, що споживатиме переклад, таких само емоцій та асоціацій що і оригінальний текст у носіїв мови з якої здійснюється переклад. Наприклад: корейське **쿵쿵** що наслідує звуки удару, переважно у контексті барабанів та загалом ударних інструментів, може бути перекладене як “бум - бум” або ж “бух - бух” тощо, викликаючи у читачів відповідну асоціацію, потрібну для коректного сприйняття матеріалу. Та, до прикладу, **후루룩** має місце у комунікативному перекладі як “ковть - ковть” або ж повноцінне дієслово недоконаного виду “ковтання”, оскільки у корейській як мові оригіналу даний звук є ономапоєю процесу ковтання.

5. Метод вільного перекладу. У випадку застосування даного методу перекладу, перекладачу дозволяється певною мірою відійти від оригіналу, особливо дослівного перекладу, з метою передачі ономапоєїчної лексики якомога читабельніше, доцільніше та природніше для мови на яку здійснюється переклад аби цільова аудиторія могла комфортно сприймати матеріал. Нприклад: корейське **우르릉** є наслідуванням звуку грому у негоду а отже може бути адаптоване під час вільного перекладу українською мовою у іменник “грім” або у дієслово недоконаного виду “тримить”. Або ж корейське **톡톡** що є ономапоєю постування або ж стукотіння по довільній поверхні, під час вільного перекладу може бути адаптованим до “тук - тук” чи “стукіт” тощо.

6. Ідіоматичний метод перекладу. Метод перекладу зазначений у даному пункті базується на принципі використання фразеологізмів та ідіоматичної лексики мови якою здійснюється переклад задля повноти передачі семантики ономапоєїчної лексики використаної у мові з якої здійснюється переклад. Наприклад корейське

찌릿 찌릿 що є наслідуванням звуку печіння чогось, наприклад від струму або високої температури, за допомогою ідіоматичного методу перекладу може бути адаптованим до дієслів недоконаного виду “пищить” або “шипить”. Також корейське 삐리릭 що є ономапопеєю звуку сигналу, сповіщення від пристрою або короткої сирени, в українській мові співпадає зі значенням дієслова недоконаної дії “пищить” (Newmark, 1988, p. 311).

Таким чином, розглянувши наведені вище шість найпоширеніших методів перекладу лексики утвореної шляхом звуконаслідування, можемо дійти висновку, що кожен алгоритм дій є ефективним у тій чи іншій ситуації, що унеможлиблює використання лише одного під час роботи над певним текстом або маючи на меті конкретне завдання перекладу. Не менш вагомим є також врахування інтерпретації, описового аналізу на основі спостереження самого перекладача, контекстуального аналізу, зіставлення та порівняльного аналізу лексичних одиниць у мовах перекладу та оригіналу. Розгляньмо детальніше наведені раніше інструменти перекладу:

1. Контекстуальний аналіз. Даний вид аналізу покликаний спрямувати перекладача у потрібний бік задля виявлення найточнішого еквіваленту у мові якою здійснюється переклад з метою дотримання відповідного до мови оригіналу емоційного забарвлення та інтенсивності його вираження. Даний інструмент перекладу передбачає собою аналіз ономапопеїчної лексики саме у конкретних контекстах а не у загальному понятті. Наприклад, заслужно від контексту корейське 똑똑 може мати різне значення: найчастіше це наслідування звуку кроків людини(переважно у взутті по твердій поверхні) що може бути перекладеним як “топ - топ”, звуконаслідування удару шпильок чи підборів об тверду поверхню при ходьбі а отже матиме переклад “цок - цок” або ж ономапопея стукоту рукою об тверду поверхню, тому відповідником в українській мові буде “тук - тук”.

2. Порівняльний аналіз. Даний вид аналізу слугує способом співставити лексичні одиниці мови з якої здійснюється переклад та мови на яку здійснюється переклад задля визначення відмінностей ритму, звучання та інших можливих характеристик. Даний спосіб надає перекладачеві змогу визначити найоптимальніший варіант перекладу та передачі ономапопеїчної лексики згідно з фонологічних та фонетичних

особливостей обох мов. У даному випадку найкращим рішенням буде відтворити рухами або голосом потрібні звуки згідно з контекстом та знайти найкращий відповідник у мові на яку здійснюється переклад.

3. Описовий аналіз. Даний вид аналізу заснований на зіставленні контексту використання лексики звуконаслідувального походження, спостереженнях перекладача та інтерпретації. Він являє собою якнайдетальніший опис лексичних одиниць, їхніх значень у відповідних контекстах та відповідних функцій. Метод описового аналізу дає перекладачеві змогу відчутти та зрозуміти яким саме чином ономапопеїчна лексика наслідує та відтворює звуки і які саме асоціації та емоції вона повинна викликати у цільової аудиторії.

4. Інтерпретація. Даний інструмент перекладу передбачає собою визначення найліпшого способу відобразити звуковий ефект і емоційне забарвлення, якими наділені ономапопеїчні лексичні одиниці у мові з якої здійснюється переклад, при цьому врахувавши усі особливості сприйняття звуконаслідувань носіїв мови на яку здійснюється переклад, з урахуванням мовних та культурних особливостей. Наприклад, корейське 뚝뚝 що є наслідування звуку ударів в барабан може бути інтерпретованим та адаптованим до українського “дунь - дунь” або ж “гуп - гуп”.

5. Зіставлення. Зазначений у цьому пункті інструмент перекладу являє собою порівняння та, безпосередньо, зіставлення ономапопеїчної лексичної одиниці мови з якої здійснюється переклад та відповідної лексики звуконаслідувального походження у мові якою здійснюється переклад та усі її можливі варіанти задля виявлення найкращого відповідника як у семантичному так і фонетичному аспектах. Наприклад, корейське 툭툭 що є ономапопеєю гучного, резонуючого шуму, може бути інтерпретоване українською мовою як “тунь - тунь” або ж “бух - бух” залежно від контексту, джерела звуку та потрібного емоційного забарвлення разом з асоціативним рядом, що виникатиме у цільової аудиторії здійснюваного перекладу.

Таким чином, ми дійшли висновку що самих лише методів перекладу для повноцінного перекладу лексики ономапопеїчного походження замало. Отже, під час роботи слід враховувати і можливий вплив на визначення відповідників звуконаслідувань мови з якої здійснюється переклад серед лексики тієї ж категорії у

мові на яку здійснюється переклад таких інструментів як контекстуальний аналіз, порівняльний аналіз, описовий аналіз, інтерпретація та зіставлення. Кожен з перелічених методів у певних ситуаціях є найкращим способом досягнення необхідного емоційного та асоціативного ефекту у цільовій аудиторії мови перекладу аби зберегти сенс та виразність оригінальної роботи (Hatim & Munday, 2004, p. 394; Catford, 1965, p. 110).

Найбільш розповсюдженими проблемами серед труднощів перекладу ономотопеїчних лексичних одиниць з корейської на українську мову є відмінності у культурі та сприйнятті довколишнього середовища носіями мовами а також значні відмінності словотвору.

Відмінності у культурі та сприйнятті носіями мови довколишнього середовища безпосередньо впливає і на ономотопею цих звуків, графічний запис та асоціації під час сприйняття. Наприклад:

➤ Корейське 야옹 야옹 є наслідуванням звуку нявкання kota що звучатиме як “яон - яон” у той час як в українській мові ті ж звуки котів передяють як “няв - няв” або ж “мняв - мняв”. Таким чином, попри абсолютну ідентичність особин одного виду що проживають в обох країнах, наслідування звуків котів сильно різняться в обох мовах. Це, безпосередньо, є наслідком і розбіжностей у фонетичній системі обох мов адже неможливо літерами українського алфавіту ідеально точно передати корейську фонему [ㅇ], так само як і хангілем неможливо достоїрно відтворити звучання українського “мняв” оскільки дві сонорні приголосні фонemi [м] та [н] підряд переважно неможливі до відтворення у фонетичній системі корейської мови.

➤ Корейське 으 으 є звуконаслідуванням дзижчання крилець бджіл. Це може бути наслідком відсутності у фонетичній системі корейської мови фонem що більш точно відповідали б почутому звукові, тому з часом у мові сформувався найбільш наближений можливий варіант. Адже в українській мові ми б записали дану ономотопею як “бж - бж” або ж дієсловом недоконаного виду “гуде”.

➤ Ситуація із наслідуванням звуку крилець бджіл подібна і до сприйняття звуку шелесту дерев. У корейській мові цьому явищу відповідає ономотопеїчна

лексична одиниця - 솔 솔, що звучатиме як “соль - соль”. Для носіїв української мови це звучатиме дивно адже ми звикли до наслідування звуку шелесту листя у якості звуконаслідувань “шелесть - шелесть”, “шух - шух” тощо. У даному випадку ми знову стикаємося з різницею відмінністю між фонетичними системами обох мов, адже корейська мова не містить у собі тверду фонему [ш], вона завжди є м’якою бо утворюється у результаті поєднання фонему [ш] із такими як [i], [я], [ю], [йо], [yi].

➤ Корейське 썩 썩 є наслідуванням звуку сильного вітру, часто буревію або шторму. Через різницю у сприйнятті довколишнього середовища та фонетичні розбіжності, носіям української мови знову незвично сприймати корейську оноματοпеїчну лексику, тому що даний приклад звучить як “ссен - ссен” у той час як ми звикли сприймати цей звук як “вш - ш - ш” або ж недоконане дієслово “свище”.

➤ Корейське 꿀 꿀 є наслідуванням звуку свиней і звучить як “ккуль - ккуль” що є абсолютно неприйнятним цим тваринам та незвичним з точки зору звуконаслідувань в українській мові, адже для носіїв українською мови свині виражають звук “хрю - хрю” що є абсолютно не схожим на те, як сприймають цей самий звук носії корейської мови.

➤ Але є й оноματοпеїчні лексичні одиниці що схожі між собою в обох мовах. Наприклад корейські звуконаслідування 줄 줄 і 졸 졸 є відображеннями звуку течії води і звуку маленького потічка відповідно. Серед оноματοпеїчної лексики українського мови їм відповідають “журчить” і “дзюрчить”. Хоч в обидвох мовах ці лексичні одиниці і відрізняються своєю формою, проте мають відносно схоже звучання та викликають потрібні асоціації та емоції серед носіїв обидвох мов.

Тож, повертаючись до видів труднощів під час перекладу оноματοпеїчної лексики слід звернути увагу і на словотвір. За рахунок величезних відмінностей у формуванні лексики та факторів, які на це впливають, під час перекладу слів утворених звуконаслідувальним шляхом, у мові на яку здійснюється переклад не завжди зберігатиметься та ж частина мови що й у мові з якої здійснюється переклад. Те саме

стосується і сенсів, значення, звучання, емоційного забарвлення та асоціативного ряду, пов'язаного з тим чи іншим явищем, яке і передає певна лексична одиниця утворена завдяки наслідуванню звуків довколишнього середовища.

Наприклад:

➤ У корейській мові іменник 개굴이, що означає “жаба”, безпосередньо утворене від наслідування звуків цих тварин, тобто - 개굴 개굴. У той час, як іменник, що відповідає цим тваринам серед лексики української мови абсолютно ніяк не пов'язаний із наслідуванням їхніх звуків, тобто “ква - ква”. Відповідно, під час перекладу дана осоловість сприйняття іменника “жаба” у корейській мові повністю втрачається, тому що українські лексичні одиниці “ропуха” та “ропавка” теж ніяк не стосуються притаманного носіям даної мови сприйняття цих амфібій через звук “ква - ква”. Тому втрачаються і асоціативні особливості даних лексичних одиниць.

➤ Аналогічна ситуація виникає і з іменником 부엉이 що означає “сова” та є утвореним від звуконаслідування криків даних птахів - 부엉 부엉. Проте, знову ж таки як і з іменником “жаба”, під час перекладу іменника “сова” з корейської мови українською, ми не зможемо повноцінно передати його, оскільки замість корейського “пуон - пуон”, у мовній культурі носіїв української мови крики сови сприймаються як “уху - уху” або ж “у-гу у-гу”, що не має абсолютно нічого спільного зі звучанням самого найменування цього птаха.

➤ Серед іменників на позначення тварин схожу проблему має і “крокодил”. У корейській мові цій рептилії відповідає лексична одиниця 악어, утворена від звуку розкриття його пащі, що має запис 아어. Відповідник даному іменнику в українській мові знову не має нічого спільного з подібним методом словотвору, тому й передати особливості вжитку даної лексичної одиниці неможливо під час перекладу.

До того ж, до наведених вище труднощів перекладу відноситься і сам спосіб запису ономастичної лексики в обох мовах. Якщо відходити від класного запису звуків за допомогою графічного запису за допомогою літер, ми помітимо одну різницю

відмінність. В українській мові ми найчастіше записуємо звуки за допомогою дієслів недоконаного а інколи і доконаного видів, зрідка за допомогою іменників. У той час як носії корейської мови зазвичай позначають ті чи інші звуки навколишнього середовища за схемою “іменник + 소리” де “іменник” це і є джерело звуку а “소리” є іменником, що означає “звук”. Таким чином, можливо утворити позначення звуку абсолютно будь-якого явища або частини навколишнього середовища.

Наприклад:

➤ Корейське позначення звуку хвиль - 파도소리 буквально складається з іменників 파도 - “хвиля” та 소리 - “звук”. У той час як українською мовою ми можемо передати його як універсальне “шумить” або “рокоче” якщо це контекст погоди, яку ми можемо класифікувати як штормову, що допоможе передати цільовій аудиторії перекладу потрібні асоціації та емоційне забарвлення.

➤ Цей спосіб передання звуків є особливо ефективним коли для контексту важливо записати крики конкретних видів тварин, особливо птахів, адже пряма ономапопея часто може бути надто схожою між собою аби бути зрозумілою для пересічного споживача перекладу або ж оригінального твору. У такому випадку ми й перекладатимемо українською дослівно. Наприклад, 비둘기소리 - “звуки голуба”, що складається з двох іменників: 비둘기 - “голуб” та 소리 - “звук”; загальне 새소리 - “спів/звуки птахів”, що складається з 새 - “птах” та 소리 - “звук”; 까마귀소리 - “спів/звуки галки”, що складається з 까마귀 - “галка” та 소리 - “звук” (Остапенко, Горобей, 2021, ст. 131-135).

2.3. Особливості перекладу іменників, прикметників та дієслів.

Під час перекладу самостійних частин мови з корейської мови українською, важливо враховувати також емоційне забарвлення та асоціації, які повинна викликати вжита ономапопеїчна лексична одиниця у мові оригіналу, у даному випадку - корейська. Попри те, що корейська культура та сприйняття носіями довколишнього

світу різночле відрізняється, все ж можливо досягнути потрібного результату під час перекладу. Розгляньмо кілька прикладів:

➤ 속삭임 - іменник “шепіт”, що утворився від дієслова 속삭이다 - “шепотіти/тихо говорити”, котре, у свою чергу, є похідним від наслідування звуку тихого говоріння, шепотіння - 속삭 속삭. У даному випадку ми вдаємося до використання адаптації, тому що звучання іменника “шепіт” викликати у носіїв української мови такі ж асоціації з м’яким, тихим голосом що і 속삭임 у носіїв корейської мови. Це зумовлено передусім тим, що через розбіжності у фонетичній системі неможливо досконало відобразити таке ж звучання потрібного звуку що й у мові з якої здійснюється переклад.

➤ Іменникові одиниці ономапопеїчної лексики у корейській мові трапляються переважно у ролі прислівників і, відповідно, вживаються задля підсилення дієслова або надають додаткових барв опису дії. Наприклад 뽀드득 - наслідування звуку чогось до скрипу начищеного/ідеально відмитого. Часто вживається у словосполученні 뽀드득 씻다 - “начисто помити/ відмити до блиску”.

➤ 따뜻하다 - прикметник “теплий” є співзвучним із наслідуванням звуку чогось теплого, приємного, що стосується переважно суб’єктивних відчуттів мовця, а саме - 따끈 따끈. Таким чином, носії корейської мови можуть буквально відчутти тепло за допомогою асоціацій під час вживання у реченні даного прикметника. Проте, це явище неможливо напряму передати за допомогою української мови через відсутність прямого відповідника. Тому, можна вжити такі варіанти як “зігріваючий”, “плекаючий”.

➤ 새근거리다 - дієслово “важко дихати/сопіти”. Є похідним від наслідування звуку важкого, глибокого дихання або ж сопіння - 새근 새근. Ми знову повинні застосувати адаптацію та метод вільного перекладу через відсутність в українській мові прямого відповідника даним одиницям лексичного складу корейської мови. А тому і не можемо напряму досягти у перекладі потрібного емоційного забарвлення та асоціативного ряду, викликаного у цільовій

аудиторії перекладу, як того вимагає оригінальний текст колорейською мовою і, відповідно, якість перекладу постає під питанням.

➤ **굉굉거리다** - дієслово “шуміти/грюкати/гриміти чимось”. Є похідним від наслідування звуку удару, грюкоту або гучному, глухому падінню на поверхню - **굉**, що серед української лексики ономотопейчного походження має відповідники “бум”, “бах”, “бух”, тощо. Аби максимально перепедати емоційне забарвлення та аслціативний ряд, пов’яханий із цим дієсловом, слід за допомогою зіставлення обрати більш наближені. Наприклад “бахкати”, “бухкати”, “бабахати” тощо.

➤ **반짝이다** - дієслово “блищати/сяяти/блискотіти”. Є похідним від наслідування звуку блиску чогось, сяяння та мерехтіння переважно лискучої поверхні - **반짝 반짝**. Оскільки в українській мові подібне явище у довкіллі найчастіше записуються дієсловами недоконаного виду “сяє” або ж “блищить”, то вони і будуть найоптимальнішими варіантами для перекладу з корейської мови. Відповідно, у даному випадку ми теж застосовуємо метод довільного перекладу та, частково, зіставлення і адаптацію.

Отже, з огляду на наведені вище приклади перекладу корейських лексичних одиниць утворених шляхом звуконаслідування, ми бачимо, що переважно методи перекладу застосовуюються ситуативно.

Висновок до розділу 2

Розглянувши у даному розділі курсової роботи можливі методи перекладу, ми можемо дійти висновку, що не існує одного універсального способу перекладати ономотопейчну лексику з корейської мови українською без похибки самого перекладу та ситуативності вживання тієї чи іншої лексичної одиниці. Перш за все, слід зазначити, що нерідко трапляється лексика утворена звуконаслідувальним шляхом, що може бути відсутня у корейській або українській мовах, що додає особливих труднощів під час перекладу. Це зумовлено величезними розбіжностями у культурах Південної Кореї та України, менталітету та формування мов, що безпосередньо

впливає на сприйняття носіями мови довколишнього середовища і, відповідно, на формування лексичних одиниць, що напряду наслідують почуті у житті звуки та самостійні частини мови такі як: іменники, дієслова, прикметники та прислівники, що утворені унаслідок асоціації того чи іншого звуку із певним поняттям, дією або ж характеристикою чогось.

Проаналізувавши можливі методи перекладу ми можемо виділити шість основних: дослівний метод перекладу, семантичний метод перекладу, перекладо-адаптаційний метод, метод комунікативного перекладу, метод вільного перекладу, ідіоматичний метод перекладу. Основною складовою даних методів перекладу є такі інструменти перекладу як: контекстуальний аналіз, порівняльний аналіз, інтерпретація, адаптація та зіставлення. Кожен із представлених алгоритмів дій під час перекладу не може досягнути ідеального перекладу у кожному випадку одноосібно. Ми мусимо обирати ті інструменти перекладу, що необхідні у тому чи іншому контексті, тому що у випадку роботи із лексикою ономотопейчного походження є надзвичайно важливим дотримання атмосфери та потрібного настрою ситуації. Це зумовлено тим, що одна й та сама лексична одиниця утворена шляхом звуконаслідування явищ довколишнього середовища може кардинально змінюватися залежно від контексту. Відповідно, семантичний аспект наслідування звуків є надзвичайно мінливим і вимагає прискіпливої уваги перекладача, що працюватиме над літературою візуального сприйняття або ж мультиплікацією, вагомою частиною яких і є дана частина лексичної складової будь-якої мови а не лише корейської та української мов. Не менш важливим є і вміння правильно підібрати відповідники у мові на яку здійснюється переклад.

ВИСНОВКИ

На перший погляд така частина лексичного складу як онома́топея здається достатньо дослідженою та описаною у кожній мові, тому ще є однією із основних та часто бере участь у словотворі. Однак, у сфері сучасного мовознавства існує надзвичайно мало досліджень, що розглядали б лексику утворену шляхом звуконаслідування як одну із найуживаніших у сучасному світі. Особливо значний вплив ця проблема має у питанні перекладу сучасних жанрів літератури, що включає у себе твори візуального сприйняття такі як: манхва, маньхуа, манга, вебтуни, комікси, карикатури тощо, також це стосується і німої мультиплікації. У всіх цих випадках онома́топея є основним інструментом передання атмосфери та значення змісту твору, а отже і процес перекладу таких текстів вимагає кропіткої роботи і надзвичайної уваги перекладачів, оскільки похибка перекладу може повністю зіпсувати враження цільової аудиторії від сприйнятої інформації.

Окрім володіння безпосередньо технічними аспектами перекладу, лексика сформована шляхом звуконаслідування також вимагає компетентності у питанні обізнаності у культурі та менталітеті як носіїв мови з якої здійснюється переклад так і носіїв мови на яку здійснюється переклад. Це зумовлено тим, що бачення довколишнього середовища та його сприйняття має прямий вплив на відображення звуків та явищ з якими їх пов'язують вже у мові через формування відпоідної лексики. Тому нестача знань у цій сфері може стати причиною неточності самого перекладу і, відповідно, неправильним донесенням до споживачів перекладу значення та атмосфери подій. Адже онома́топеїчна лексика напряду пов'язана з емоційним забарвленням подій, атмосфери твору та асоціацій, що він повинен викликати у цільової аудиторії.

Попри це, ідеального та завжди робочого єдиного алгоритму дій для перекладу лексики звуконаслідувального походження не існує. Перекладач повинен діяти згідно з ситуацією та контекстом, від який безпосередньо і залежить значення переважної кількості лексичних одиниць, що дотичні до звуконаслідування або є прямим його результатом. Найуживанішими інструментами перекладу у роботі із онома́топесєю є

довільний переклад, асоціативний переклад, інтерпретація, зіставлення та адаптація відповідно до контексту.

Задля розвитку сучасного мовознавства та його відповідності нинішнім потребам у сфері перекладознавства, у перспективі майбутнього ми маємо приділяти більше уваги лексиці ономапопеїчного походження, робота з якою є надзвичайно складною та кропіткою.

초록

현대 언어학에서 의성어와 그 번역 문제는 거의 탐구되지 않았습니다. 기존 연구의 대부분은 어휘 자체에 직접적으로 관련된 것이 아니라 언어의 기원 이론과 관련이 있습니다. 이로 인해 최근 인기가 높아지고 있는 만화, 웹툰, 유사 문학 작품을 번역하는 과정에서 많은 문제가 발생하고 있습니다. 의성어는 분위기를 직접 전달하고 주인공의 행동이나 주변 환경에서 일어나는 일에 대한 설명을 보완하기 때문에 그러한 문학 줄거리의 필수적인 부분입니다.

현재 모든 의성어 사용 사례에 적합한 보편적인 번역 방법은 없습니다. 따라서 번역가는 대상 언어의 문화적 특징에도 주의를 기울여야 합니다. 의성어의 사용은 주변 모든 것에 대한 원어민의 인식에 직접적으로 달려 있기 때문입니다. 그 이유는 의성어도 특정 감정적 색채를 포함하고 있으며 대상 청중에게 특정 연관성을 유발하기 때문입니다. 그렇기 때문에 우리는 현대 언어학과 번역학의 틀 안에서 의성어 번역 연구에 더욱 주목해야 합니다.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Ганич, Д. І., Олійник, І. *Словник лінгвістичних термінів*. — К.: Вища шк., 1985. — ст. 360.
- Єрмоленко, С.(Ред.), Бибик, С., Тодор, О. *Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів* — К.: Либідь, 2001, ст 115.
- Єрмоленко, С.(Ред.), Бибик С., Тодор, О. *Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів* — К.: Либідь, 2001 ст 13.
- Єрмоленко, С.(Ред.), Бибик, С., Тодор, О. *Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів* — К.: Либідь, 2001 ст 19.
- Кочерган М. П. *Вступ до мовознавства*. – К., 2005. ст 39-41.
- Мішеніна, Т. (2014) Стилiстичний потенціал звуконаслідувальних слів у сучасній українській мові (на прикладі новелістики 60-х років ХХ ст.). *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*, 12, ст. 107-111.
- Остапенко, С. А., Горобей, А. М. (2021) Порівняльний аналіз застосування граматичних трансформацій в процесі перекладу художнього твору. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*, 15, ст. 131 - 135.
- Пономаренко, А. (2012) Концепція «Мова як українознавство». *Культура слова*, 77, ст. 77-81.
- Catford, J.C. (1965) *A linguistic theory of translation*. London: Oxford University Press, p. 110.

Hatim, B., & Munday, J. (2004) *Translation an advanced resource book*. New York: Routledge, p. 394.

Newmark, P.A. (1988). *Textbook of translation*. London: Prentice Hall, p. 311.

(2023 년 9 월 17 일) 한국어의 의성 의태어 . 나무위키.

Retrieved from

<https://namu.wiki/w/%ED%95%9C%EA%B5%AD%EC%96%B4%EC%9D%98%20%EC%9D%98%EC%84%B1%20%EC%9D%98%ED%83%9C%EC%96%B4>